

İKTİDARIN KAYYUM MÜDAHALESİ

Yerel Seçimlerde Demokrasi ve
Anayasa Yönelik Tehditler

CHP

Genel Başkan'ın Kayyum Yorumu

“Kurduğu hiçbir tuzaktan sonuç alamayan iktidar, bu kez Türkiye'nin en büyük ilçesine kayyum atayarak karşımıza çıktı. Yerel seçimde birinci parti olmuş bir partiye kayyum atacak cesareti gösteriyorlar. Yerel seçimlerde Türkiye'nin dünyada en bilinen, en gözde kentine, dünyanın gözbebeği kentine; İstanbul'a, onun en büyük ilçesine kayyum atıyorlar. Bunu yaparken önce Esenyurt üzerinden İstanbul'u, İstanbul üzerinden Türkiye'yi kuşatmayı; Türkiye'deki yöneticilerin seçilme hakkına değil, milletin seçme hakkına el atmayı hedefliyorlar. Ve bunu, maalesef, FETÖ'nün yöntemleriyle yapıyorlar. FETÖ'nün Zekeriya Öz'ünün yaptıklarını hep birlikte kullanmaya çalışıyorlar. Zekeriya Öz bile yeltenmişken, onlar bunlara yelteniyorlar.”

Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel

5 Kasım 2024 / TBMM Grup Toplantısı

**SANDIK İRADESİNE DARBE:
DÜNDEN BUGÜNE KAYYUM ATAMALARI**

Genel olarak kayyum kavramı, Türkiye'de ilk kez yasal ve mali sorunlar nedeniyle geçici olarak atanan temsilcileri tanımlamak için kullanılmıştır. Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre kayyım veya kayyum, belirli bir malın yönetilmesi ya da bir işin yürütülmesi amacıyla görevlendirilen kişidir. Bu terim, özel hukuk bağlamında, bir kişinin mal varlığına veya bir kurumun idaresine, geçici bir süreyle atanan temsilciyi ifade etmekte kullanılmaktaydı. Özellikle özel sektördeki şirketlerde, vakıflarda, derneklerde veya miras gibi özel mülkiyetle ilgili anlaşmazlıklarda, mal varlıklarının veya kurumların yönetiminin güvence altına alınabilmesi için kayyum atamaları yapıldı.

15 Temmuz Darbe Girişimi akabinde 20 Temmuz 2016'da ilan edilen OHAL'in ardından, iktidar güçler ayrılığını ortadan kaldırarak yasa yapma yetkisini büyük ölçüde TBMM'nin elinden almış ve Cumhurbaşkanının yetkisine vermiştir. 20 Temmuz'un ardından Türkiye'de KHK dönemi başlamış bu yolla Meclis ve denetim yetkisi göz ardı edilerek iş ve işlemler gerçekleştirilmiştir.

İktidar, darbe girişiminin ardından muhalefeti etkisizleştirme amacıyla ardı ardına KHK'lar yayınlarken, 19 Ağustos 2016'da TBMM'deki torba yasa görüşmeleri esnasında belediyelere kayyum atanmasını öngören kanun teklifini yasalaştırma hamlesi muhalefet tarafından engellenmiştir. TBMM'de kanunlaşmayan uygulama 1 Eylül 2016'da OHAL kapsamında 674 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle hayata geçirilmiştir. Kararname daha sonra 5393 Sayılı Belediye Kanununun 45'inci maddesine eklenmiştir. Söz konusu kararnamenin ardından yerel yönetimlere kayyum atanması süreci başlamıştır.

Tablo 1. 2016 yılından itibaren kayyum atanan belediyeler

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	SEÇMEN SAYISI	KAYYUM TARİHİ
1	Adana	Pozantı		İlçe Belediyesi	14.802	11.09.2016
2	Adıyaman	Merkez	Kömür	Belde Belediyesi	2.390	30.08.2018
3	Ağrı			İl Belediyesi	29.05.2062	1.03.2017
4	Ağrı	Diyadin		İlçe Belediyesi	10.361	11.09.2016
5	Ağrı	Diyadin		İlçe Belediyesi	11.379	13.07.2020
6	Ağrı	Doğubeyazıt		İlçe Belediyesi	38.940	24.01.2017
7	Ağrı	Tutak		İlçe Belediyesi	3.970	12.01.2017
8	Batman			İl Belediyesi	206.697	11.09.2016
9	Batman			İl Belediyesi	249.793	23.03.2020
10	Batman			İl Belediyesi	293.549	4.11.2024
11	Batman	Beşiri		İlçe Belediyesi	4.912	11.09.2016
12	Batman	Beşiri	İkiköprü	Belde Belediyesi	1.893	11.09.2016
13	Batman	Beşiri	İkiköprü	Belde Belediyesi	2.209	7.12.2019
14	Batman	Gercüş		Belde Belediyesi	3.124	11.09.2016
15	Bitlis			İl Belediyesi	27.767	27.11.2016
16	Bitlis	Ahlat	Ovakışla	Belde Belediyesi	2.063	3.11.2016
17	Bitlis	Güroymak		İlçe Belediyesi	11.951	28.11.2016
18	Bitlis	Güroymak		İlçe Belediyesi	13.788	23.03.2020
19	Bitlis	Hizan		İlçe Belediyesi	5.991	24.12.2016
20	Bitlis	Merkez	Yolalan	Belde Belediyesi	1.502	24.12.2016
21	Bitlis	Mutki		İlçe Belediyesi	1.515	24.12.2016
22	Diyarbakır			Büyükşehir Belediyesi	924.677	1.11.2016
23	Diyarbakır			Büyükşehir Belediyesi	1.049.462	19.08.2019
24	Diyarbakır	Bağlar		İlçe Belediyesi	234.623	31.03.2019
25	Diyarbakır	Bismil		İlçe Belediyesi	61.184	4.02.2017
26	Diyarbakır	Bismil		İlçe Belediyesi	69.418	22.10.2019
27	Diyarbakır	Dicle		İlçe Belediyesi	23.336	13.02.2017
28	Diyarbakır	Eğil		İlçe Belediyesi	13.346	7.03.2017
29	Diyarbakır	Eğil		İlçe Belediyesi	14.592	23.03.2020
30	Diyarbakır	Ergani		İlçe Belediyesi	71.641	13.09.2016

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	SEÇMEN SAYISI	KAYYUM TARİHİ
31	Diyarbakır	Ergani		İlçe Belediyesi	80.910	23.03.2020
32	Diyarbakır	Hani		İlçe Belediyesi	17.367	5.10.2016
33	Diyarbakır	Hazro		İlçe Belediyesi	10.101	13.11.2019
34	Diyarbakır	Kayapınar		İlçe Belediyesi	165.318	8.12.2016
35	Diyarbakır	Kayapınar		İlçe Belediyesi	221.341	22.10.2019
36	Diyarbakır	Kocaköy		İlçe Belediyesi	9.131	6.02.2017
37	Diyarbakır	Kocaköy		İlçe Belediyesi	10.492	22.10.2019
38	Diyarbakır	Kulp		İlçe Belediyesi	21.887	23.01.2017
39	Diyarbakır	Kulp		İlçe Belediyesi	22.904	17.09.2019
40	Diyarbakır	Lice		İlçe Belediyesi	17.540	10.02.2017
41	Diyarbakır	Lice		İlçe Belediyesi	18.059	23.03.2020
42	Diyarbakır	Silvan		İlçe Belediyesi	46.212	8.09.2016
43	Diyarbakır	Silvan		İlçe Belediyesi	51.407	23.03.2020
44	Diyarbakır	Sur		İlçe Belediyesi	69.463	11.09.2016
45	Diyarbakır	Sur		İlçe Belediyesi	67.430	21.12.2019
46	Diyarbakır	Yenişehir		İlçe Belediyesi	119.668	8.12.2016
47	Diyarbakır	Yenişehir		İlçe Belediyesi	126.265	13.11.2019
48	Elazığ	Karakoçan		İlçe Belediyesi	8.912	31.01.2017
49	Elazığ	Karakoçan	Sarıcan	İlçe Belediyesi	1.601	24.06.2020
50	Erzurum	Aşkale		İlçe Belediyesi	15.979	11.09.2016
51	Erzurum	Hınıs		İlçe Belediyesi	16.844	11.09.2016
52	Erzurum	Karaçoban		İlçe Belediyesi	12.867	28.12.2016
53	Erzurum	Karaçoban		İlçe Belediyesi	13.150	2.03.2021
54	Erzurum	Karayazı		İlçe Belediyesi	16.567	5.12.2016
55	Erzurum	Karayazı		İlçe Belediyesi	17.101	18.09.2019
56	Erzurum	Tekman		İlçe Belediyesi	15.345	6.01.2017
57	Erzurum	Tekman		İlçe Belediyesi	15.094	31.03.2019
58	Giresun	Çamoluk		İlçe Belediyesi	2.657	11.06.2016
59	Hakkari			İl Belediyesi	34.720	11.09.2016
60	Hakkari			İl Belediyesi	40.237	18.10.2019
61	Hakkari			İl Belediyesi	39.712	5.06.2024

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	SEÇMEN SAYISI	KAYYUM TARİHİ
62	Hakkari	Çukurca		İlçe Belediyesi	3.766	8.12.2016
63	Hakkari	Şemdinli		İlçe Belediyesi	7.701	7.12.2016
64	Hakkari	Yüksekova		İlçe Belediyesi	37.860	19.12.2016
65	Hakkari	Yüksekova		İlçe Belediyesi	43.169	18.10.2019
66	Hakkari	Yüksekova	Esendere	Belde Belediyesi	1.875	7.02.2017
67	Iğdır			İl Belediyesi	56.116	15.05.2020
68	Iğdır	Merkez	Halfeli	Belde Belediyesi	4.748	23.03.2020
69	Iğdır	Merkez	Hoşhaber	Belde Belediyesi	1.547	11.09.2016
70	Iğdır	Tuzluca		İlçe Belediyesi	5.503	11.09.2016
71	İstanbul	Esenyurt		İlçe Belediyesi	642.455	31.10.2024
72	izmir	Urla		İlçe Belediyesi	51.044	18.12.2019
73	Kars			İl Belediyesi	52.856	2.10.2020
74	Kars	Digor		İlçe Belediyesi	1.647	8.02.2017
75	Konya	İlgin		İlçe Belediyesi	41.124	11.09.2016
76	Mardin			Büyükşehir Belediyesi	429.381	17.11.2016
77	Mardin			Büyükşehir Belediyesi	484.657	19.08.2019
78	Mardin			Büyükşehir Belediyesi	555.321	4.11.2024
79	Mardin	Artuklu		İlçe Belediyesi	84.845	13.12.2016
80	Mardin	Dargeçit		İlçe Belediyesi	15.445	11.09.2016
81	Mardin	Derik		İlçe Belediyesi	32.588	11.09.2016
82	Mardin	Derik		İlçe Belediyesi	35.067	16.11.2019
83	Mardin	Kızıltepe		İlçe Belediyesi	123.734	4.12.2016
84	Mardin	Kızıltepe		İlçe Belediyesi	144.543	4.11.2019
85	Mardin	Mazıdağı		İlçe Belediyesi	17.760	11.09.2016
86	Mardin	Mazıdağı		İlçe Belediyesi	21.047	16.11.2019
87	Mardin	Nusaybin		İlçe Belediyesi	63.047	11.09.2016
88	Mardin	Nusaybin		İlçe Belediyesi	62.369	18.10.2019
89	Mardin	Ömerli		İlçe Belediyesi	8.600	6.01.2017
90	Mardin	Savur		İlçe Belediyesi	15.226	1.03.2017
91	Mardin	Savur		İlçe Belediyesi	16.480	16.11.2019
92	Mersin	Akdeniz		İlçe Belediyesi	179.621	18.12.2016

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	SEÇMEN SAYISI	KAYYUM TARİHİ
93	Muş	Bulanık		İlçe Belediyesi	13.411	11.09.2016
94	Muş	Bulanık		İlçe Belediyesi	15.853	18.12.2019
95	Muş	Bulanık	Erentepe	Belde Belediyesi	2.205	18.12.2019
96	Muş	Korkut	Altınova	Belde Belediyesi	1.687	15.05.2020
97	Muş	Malazgirt		İlçe Belediyesi	11.323	2.12.2016
98	Muş	Varto		İlçe Belediyesi	6.195	11.11.2016
99	Muş	Varto		İlçe Belediyesi	6.664	18.12.2019
100	Siirt			İl Belediyesi	74.411	17.11.2016
101	Siirt			İl Belediyesi	87.793	15.05.2020
102	Siirt	Baykan		İlçe Belediyesi	3.249	20.12.2016
103	Siirt	Baykan		İlçe Belediyesi	3.849	15.05.2020
104	Siirt	Baykan	Veyselkarani	İlçe Belediyesi	3.516	23.12.2016
105	Siirt	Eruh		İlçe Belediyesi	4.774	11.09.2016
106	Siirt	Kurtalan		İlçe Belediyesi	20.612	15.05.2020
107	Siirt	Merkez	Gökçebağ	Belde Belediyesi	1.294	7.02.2017
108	Siirt	Merkez	Gökçebağ	Belde Belediyesi	1.343	23.03.2020
109	Şanlıurfa	Bozova		İlçe Belediyesi	31.815	9.01.2017
110	Şanlıurfa	Halfeti		İlçe Belediyesi	22.980	23.12.2016
111	Şanlıurfa	Halfeti		İlçe Belediyesi	62.214	4.11.2024
112	Şanlıurfa	Suruç		İlçe Belediyesi	55.070	11.09.2016
113	Şanlıurfa	Suruç		İlçe Belediyesi	59.229	15.11.2019
114	Şanlıurfa	Viranşehir		İlçe Belediyesi	88.171	9.01.2017
115	Şırnak			İl Belediyesi	32.137	5.11.2016
116	Şırnak	Beytüşşebap		İlçe Belediyesi	3.227	3.03.2017
117	Şırnak	Cizre		İlçe Belediyesi	54.618	11.09.2016
118	Şırnak	Cizre		İlçe Belediyesi	65.111	29.10.2019
119	Şırnak	Güçlükonak	Fındıklı	Belde Belediyesi	1.131	18.01.2017
120	Şırnak	İdil		İlçe Belediyesi	13.369	21.09.2016
121	Şırnak	İdil		İlçe Belediyesi	15.907	13.11.2019
122	Şırnak	İdil	Sırtköy	Belde Belediyesi	801	8.11.2016
123	Şırnak	Merkez	Kumçatı	Belde Belediyesi	3.586	6.01.2017

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	SEÇMEN SAYISI	KAYYUM TARİHİ
124	Şırnak	Silopi		İlçe Belediyesi	42.459	11.09.2016
125	Şırnak	Silopi	Başverimli	Belde Belediyesi	2.125	23.11.2016
126	Şırnak	Silopi	Görümlü	Belde Belediyesi	1.781	10.02.2017
127	Şırnak	Uludere		İlçe Belediyesi	3.851	27.01.2017
128	Tunceli			İlçe Belediyesi	21.144	11.11.2016
129	Tunceli			İlçe Belediyesi	43.312	22.11.2024
130	Tunceli	Mazgirt	Akpazar	Belde Belediyesi	1.662	13.11.2019
131	Tunceli	Ovacık		İlçe Belediyesi	2.897	22.11.2024
132	Van			Büyükşehir Belediyesi	577.899	11.09.2016
133	Van			Büyükşehir Belediyesi	654.040	19.08.2019
134	Van	Bahçesaray		İlçe Belediyesi	8.131	16.02.2017
135	Van	Bahçesaray		İlçe Belediyesi	8.138	28.11.2024
136	Van	Başkale		İlçe Belediyesi	28.569	22.01.2017
137	Van	Başkale		İlçe Belediyesi	28.720	7.12.2019
138	Van	Çaldıran		İlçe Belediyesi	32.239	15.02.2017
139	Van	Çaldıran		İlçe Belediyesi	33.133	31.03.2019
140	Van	Çatak		İlçe Belediyesi	11.856	6.01.2017
141	Van	Edremit		İlçe Belediyesi	60.562	11.09.2016
142	Van	Edremit		İlçe Belediyesi	76.181	31.03.2019
143	Van	Erciş		İlçe Belediyesi	90.447	11.09.2016
144	Van	Erciş		İlçe Belediyesi	98.800	22.10.2019
145	Van	Gürpınar		İlçe Belediyesi	20.806	3.02.2017
146	Van	İpekyolu		İlçe Belediyesi	159.768	11.09.2016
147	Van	İpekyolu		İlçe Belediyesi	190.922	9.11.2019
148	Van	Muradiye		İlçe Belediyesi	26.658	17.01.2017
149	Van	Muradiye		İlçe Belediyesi	27.810	7.12.2019
150	Van	Özalp		İlçe Belediyesi	34.828	11.09.2016
151	Van	Özalp		İlçe Belediyesi	35.346	7.12.2019
152	Van	Saray		İlçe Belediyesi	11.493	15.02.2017
153	Van	Saray		İlçe Belediyesi	11.707	2.11.2019
154	Van	Tuşba		İlçe Belediyesi	90.049	31.03.2019

Tablo 2. Yıllara göre belediyelere kayyum atama sayısı

Yıl	Kayyum Atanan Belediye Sayısı	Yıl	Kayyum Atanan Belediye Sayısı	Yıl	Kayyum Atanan Belediye Sayısı
2016	60	2019	38	2022	-
2017	30	2020	16	2023	-
2018	1	2021	1	2024	8

2016'dan bu yana iktidar, bazı belediyelere birden fazla olmak üzere 154 kez kayyum ataması gerçekleşmiştir.

2016-2024 yılları arasında iktidarın kayyum ataması gerçekleştirdiği belde/ilçe/büyükşehir belediyelerindeki toplam seçmen sayısı 11 milyon 202 bin 496'dır. En fazla kayyum atanan kentler sıralamasında 26 kez kayyum atanan Diyarbakır birinci, 23 kez kayyum atanan Van ikinci sıradadır.

Tablo 3. 31 Mart Mahalli İdareler Seçimi öncesi kayyum tablosu

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	2019	2024
1	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	GEBECELER	BELDE	AKP	AKP
2	AĞRI	DİYADİN		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
3	BATMAN	MERKEZ		İL MERKEZİ	HDP	DEM
4	BATMAN	BEŞİRİ	İKİKÖPRÜ	BELDE	HDP	AKP
5	BİTLİS	GÜROYMAK		İLÇE MERKEZİ	HDP	AKP
6	DİYARBAKIR	DİYARBAKIR		BÜYÜKŞEHİR	HDP	DEM
7	DİYARBAKIR	BİSMİL		B. İLÇE	HDP	DEM
8	DİYARBAKIR	EĞİL		B. İLÇE	HDP	AKP
9	DİYARBAKIR	ERGANİ		B. İLÇE	HDP	DEM
10	DİYARBAKIR	HAZRO		B. İLÇE	HDP	AKP
11	DİYARBAKIR	KAYAPINAR		B. İLÇE	HDP	DEM
12	DİYARBAKIR	KOCAKÖY		B. İLÇE	HDP	DEM
13	DİYARBAKIR	KULP		B. İLÇE	HDP	DEM
14	DİYARBAKIR	LİCE		B. İLÇE	HDP	DEM
15	DİYARBAKIR	SILVAN		B. İLÇE	HDP	DEM
16	DİYARBAKIR	SUR		B. İLÇE	HDP	DEM
17	DİYARBAKIR	YENİŞEHİR		B. İLÇE	HDP	DEM
18	ELAZIĞ	KARAKOÇAN	SARICAN	BELDE	HDP	SAADET
19	ERZURUM	KARAYAZI		B. İLÇE	HDP	DEM

	İL	İLÇE	BELDE	TÜRÜ	2019	2024
20	HAKKARİ	MERKEZ		İL MERKEZİ	HDP	DEM
21	HAKKARİ	YÜKSEKOVA		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
22	IĞDIR	MERKEZ		İL MERKEZİ	HDP	DEM
23	IĞDIR	MERKEZ	HALFELİ	BELDE	HDP	DEM
24	İZMİR	URLA		B. İLÇE	CHP	CHP
25	KARS	MERKEZ		İL MERKEZİ	HDP	MHP
26	MARDİN	MARDİN		BÜYÜKŞEHİR	HDP	DEM
27	MARDİN	DERİK		B. İLÇE	HDP	DEM
28	MARDİN	KIZILTEPE		B. İLÇE	HDP	DEM
29	MARDİN	MAZIDAĞI		B. İLÇE	HDP	DEM
30	MARDİN	NUSAYBIN		B. İLÇE	HDP	DEM
31	MARDİN	SAVUR		B. İLÇE	HDP	AKP
32	MUŞ	BULANIK		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
33	MUŞ	BULANIK	ERENTEPE	BELDE	HDP	AKP
34	MUŞ	KORKUT	ALTINOVA	BELDE	HDP	DEM
35	MUŞ	VARTO		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
36	SİİRT	MERKEZ		İL MERKEZİ	HDP	DEM
37	SİİRT	BAYKAN		İLÇE MERKEZİ	HDP	AKP
38	SİİRT	KURTALAN		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
39	SİİRT	MERKEZ	GÖKÇEBAĞ	BELDE	HDP	AKP
40	ŞANLIURFA	SURUÇ		B. İLÇE	HDP	DEM
41	ŞIRNAK	CİZRE		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
42	ŞIRNAK	İDİL		İLÇE MERKEZİ	HDP	DEM
43	VAN	VAN		BÜYÜKŞEHİR	HDP	DEM
44	VAN	BAŞKALE		B. İLÇE	HDP	DEM
45	VAN	ERCİŞ		B. İLÇE	HDP	DEM
46	VAN	İPEKYOLU		B. İLÇE	HDP	DEM
47	VAN	MURADIYE		B. İLÇE	HDP	DEM
48	VAN	ÖZALP		B. İLÇE	HDP	DEM
49	VAN	SARAY		B. İLÇE	HDP	DEM

31 Mart 2024 Mahalli İdareler Seçimi öncesinde kayyum tarafından yönetilen belediye sayısı 49'dur. Bu belediyelerin 9'u 31 Mart Mahalli İdareler Seçimi sonucu AKP veya MHP tarafından yönetilmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi'nin 3 bin 264 oy farkla kazandığı Kars Belediye seçimleri için de 3 bin 821 taşıma seçmen tespit edilmiş ve muhalefet partileri tarafından tüm yasal yollar kullanılarak gerekli itirazlar yapılmıştır. Ancak söz konusu usulsüzlüğe ilişkin yetkili makamlarca herhangi bir adım atılmamıştır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu**Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler**

Madde 45 - Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;

- Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,
- Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili,

seçer.

(Ek fıkra: 15/8/2016-KHK-674/38 md.; Aynen Kabul: 10/11/2016-6758/34 md.)
Ancak, belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması ya da kamu hizmetinden yasaklanması veya başkanlık sıfatı veya meclis üyeliğinin sona ermesi hallerinde 46 ncı maddedeki makamlarca belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesi görevlendirilir. Görevlendirilecek kişinin seçilme yeterliğine sahip olması şarttır. Görevden uzaklaştırılan veya tutuklanan belediye meclisi üyesinin istifa etmesi halinde de bu fıkra hükümleri uygulanır. Bu fıkra gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde bütçe ve muhasebe iş ve işlemleri valilik onayı ile defterdarlığa veya mal müdürlüğüne gördürülebilir. Bu belediyelerde belediye meclisi, başkanın çağrısı olmadıkça toplanamaz. Meclisin, encümenin ve komisyonların görev ve yetkileri 31 inci maddede belirtilen encümen üyeleri tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili belediye meclis üyeleri arasından ve gizli oyla seçilir. İlk iki oylamada üye tam sayısının üçte iki ve üçüncü oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu

Dördüncü oylamada en fazla oy alan üye, belediye başkanı veya başkan vekili seçilmiş olur. Oyların eşitliği durumunda kur'a çekilir.

Birinci fıkranın (b) bendi uyarınca başkan vekili seçildikten sonra belediye başkanlığının (a) bendinde belirtilen nedenlerle boşalması durumunda bu maddeye göre belediye başkanı seçilir.

Yeni seçilen belediye başkanının görev süresi, yerine seçildiği başkanın görev süresi ile sınırlıdır. Başkan vekili, yeni başkan seçilinceye veya görevden uzaklaştırılmış ya da tutuklanmış olan başkan göreve dönünceye kadar görev yapar.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür.

Belediye başkanı veya başkan vekili seçimi en geç onbeş gün içinde tamamlanmadığı takdirde belediye meclisinin feshine ilişkin hükümler uygulanır.

**İSTANBUL'UN EN BÜYÜK İLÇESİNE KAYYUM:
PROF. DR. AHMET ÖZER'İN HUKUKSUZCA TUTUKLANMASI
VE ESENYURT HALKININ İRADESİNE DARBE**

31 Mart 2024 Mahalli İdareler Seçimi'nin ardından kayyum atanan belediyelerden biri de Esenyurt Belediyesi'dir. İstanbul'un en büyük ilçesi konumundaki Esenyurt'u, 31 Mart'ta Cumhuriyet Halk Partisi'nin adayı Prof. Dr. Ahmet Özer, yüzde 49,05 oy oranıyla en yakın rakibinin 10 puan önünde kazanmıştır.

Prof. Dr. Ahmet Özer, 30 Ekim 2024 tarihinde Ergenekon ve Balyoz operasyonları ile hatırladığımız şafak baskınıyla evinde gözaltına alınmış, belediye'deki makamında avukatlarının müşahadesi olmadan makam kapısı kırılarak arama yapılmıştır. Prof. Dr. Ahmet Özer gözaltı işleminin ardından çıkarıldığı mahkemece tutuklanmıştır.

Ahmet Özer hakkında yapılan suçlamalar ise gözaltı sürecinden hakim karşısına çıkmasına kadar defalarca çürütülmüş, suç teşkil etmediği açık iddialar tamamen siyasi saiklerle delil olarak sayılmıştır.

Ahmet Özer'e isnat edilen suçlar

Gül Çiftçi ✓
@gulciftci

Esenyurt Belediye Başkanımız Prof. Dr. Ahmet Özer'in savcılık ifadesi için Çağlayan Adliyesi'ndeki bekleyişimiz sürüyor.

Ahmet Özer'in İstanbul Vatan Emniyet Müdürlüğü'ndeki ifade işleminde ise, emniyet görevlileri suç teşkil edecek herhangi bir bilgi bulamadığı için açık kaynaktan dahi rahatlıkla erişilebilen bilgileri birer suç ögesiymiş gibi kendisine yöneltti.

Gelinen noktada; Özer'in kaleme aldığı ve kendi ifadesiyle "barış"ı konu alan Dağ Sancısı kitabından, Esenyurt Kaymakamıyla açılışını gerçekleştirdiği Kardeş Kültürler Festivali'ne katılan bir sanatçıya ilişkin iddialardan, makamında bulunan bir karikatür dergisi ve makaleden, tüm belediye başkanlarının özen gösterdiği taziye aramalarından suç türetmeye çalışıldığını görüyoruz.

31 Mart seçimlerinde aday olabilmek için gereken, adli sicil kaydı da dahil olmak üzere tüm gereksinimleri yerine getiren ve bir kamu görevlisi olan Sayın Özer'in sabah saatlerinde evinden gözaltına alınma şekli, aynı dakikalarda belediyedeki makam odasına yapılan şafak baskını gözaltı talimatının bir iddiayla veya delille değil siyaseten birilerinin verdiği emir üzerine gerçekleştiğini göstermişti. İfade işlemi sırasında sorulan sorular ise bu emri ve siyasi operasyonu bir kez daha kanıtladı.

Ahmet Özer, İstanbul'un en büyük ilçesinde her iki kişiden birinin oyuyla göreve gelen seçilmiş belediye başkanıdır. Bu iradeyi çiğnemek isteyenler başaramayacak, halk iradesi kazanacak.

Prof. Dr. Ahmet Özer henüz hakim karşısına çıkmamışken hakkında henüz bir tutuklama kararı verilmemiş olmasına rağmen iktidara yakın medya organları Özer'in yerine kayyum atandığına dair haberleri kamuoyuna servis etmeye başladı. Servis edilen haberlerde Beşiktaş Kaymakamı Oğuzhan Bingöl'ün Esenyurt Belediyesi'ne kayyum olarak atandığı iddia edildi. Resmi makamlarca doğrulanmayan haber; iktidarın seçmen iradesini gasp etmeye çalıştığı günde iktidara yakın odakların "Esenyurt'ta ranta kim hakim olacak" kavgasıydı. 2025 yılı bütçe görüşmelerine göre yeni yılda 10 milyar 454 milyon Türk Lirası'na sahip olan Esenyurt'ta hizmet bekleyen 978 binden fazla vatandaş ikinci plana atılmış, hangi odak bu rantın başına olacak kavgası yaşanmıştı.

İçişleri Bakanlığı tarafından 31 Ekim 2024 tarihinde yapılan açıklamaya göre bir gecede Beyoğlu Kaymakamlığından alınıp İstanbul Vali Yardımcısı Can Aksoy İstanbul Valiliğince Esenyurt Belediyesine kayyum olarak atandı. Kayyum Can Aksoy'un ilk icraati ise makam odasına fotoğraf çekirmek oldu. 16-26 Kasım tarihleri arasında düzenlenecek kitap fuarı ve

Esenyurt Kültür Merkezi'nde düzenlenecek etkinliklerin yanı sıra Kadın Emeğini Değerlendirme Festivali ve 24 Kasım Öğretmenler Günü etkinliği ise kayyum tarafından iptal edilmiştir.

Kayyum Can Aksoy, Esenyurt halkının iradesine belediye meclisleri üzerinden de ipotek koydu ve gönderilen yazıda meclis üyelerinin görevleri de hukuksuzca memurlara devredildi. Bu yolla belediye meclisinin kayyumu denetleme yetkisi tamamen ortadan kaldırıldı. Daha önce kayyum atanan belediyelerde gördüğümüz israf, şatafat ve ihale usulsüzlüklerinin Esenyurt'ta yapılmasının önü de böylece açılmış oldu.

1 Kasım 2024 tarihinde başlayan Esenyurt Demokrasi Nöbetimiz ise halen devam ediyor. Nöbetin ilk günlerinde seçilmiş milletvekilleri, belediye meclise üyeleri ve Esenyurt sakinleri polis barikatıyla çevrelenmiş belediye binasına alınmamış, belediye meclis üyelerine, belediye binasına fiziksel şiddet uygulanmış, belediye binasına girmeye çalışan Esenyurt sakinlerine kolluk güçleri müdahale etmişti.

Esenyurt'ta hangi hizmetler yapıldı?

- Temizlik araç filosunun tamamı yenilendi
- 540 yeni konteyner kazandırıldı
- 93 bin ton asfalt dökümü gerçekleştirildi
- 7 bin 305 metrekare kaldırım yapıldı
- 2 bin 38 metre yağmur suyu hattı yapımı tamamlandı
- 1 adet yeni kreş yapımı tamamlanarak faaliyet geçirildi
- 100 bin metrekarelik Esenyurt Yaşam Vadisi'nin birinci etabı tamamlandı
- 2 adet sokak parkının açılışı gerçekleştirildi
- Spora teşvik amacıyla bir adet halı saha ilçeye kazandırıldı
- Sürdürülebilir bir gelecek için İNOGAR Kooperatifi'nin açılışı yapıldı
- 22 farklı branşta 415 vatandaşımıza eğitim verildi
- LGS ve YKS kurslarımızda 3.000 öğrencimize eğitim
- Çeşitli alanlarda düzenlenen program ve kurslarımıza 158.210 vatandaşımız katılım
- 29 farklı branşta, 14.683 vatandaşımıza spor
- 15 bin kişilik yemek kapasiteli Esenyurt Belediyesi Aşevi hizmete açıldı
- İstiklal Aşevi Yemek Dağıtım Noktası açılışı yapıldı
- Akçaburgaz Aşevi Yemek Dağıtım Noktası açılışı yapıldı
- 2 adet mobil aşevi ile ihtiyaç sahiplerine yemek dağıtımını gerçekleştirildi
- 28 bin 646 ihtiyaç sahibi aile gıda kartı uygulamasından yararlandırıldı
- Doğum yapan ihtiyaç sahibi annelere "yenidoğan paketi"yle destek sağlandı
- Farklı alanlarda 34 bin 521 seans sağlık hizmeti verildi
- 6 bin 676 kişiye 'Evde Sağlık' hizmeti verildi
- İBB ile ortak masa kurularak Esenyurt'taki 7 mahallede 150 bin vatandaş doğrudan ilgilendiren imar mağduriyeti çözüme kavuşturuldu.

Esenyurt halkına kazandırılması planan hizmetler

- Esenyurt'un iki prestijli caddesinin düzenlemesi
- 70 caddesinde asfalt yenileme çalışması
- 4 adet temeli atılmış kreş, 10 adet planlaması yapılan kreş olmak üzere toplamda 14 kreşin ilçeye kazandırılması
- Barbaros Hayrettin Paşa Mahallesinde temeli atılan 10 bin metrekare büyüklüğünde parkın ilçeye kazandırılması
- 300 bin vatandaşın imar mağduriyetinin giderilmesi amacıyla yapılan çalışmaların tamamlanması
- Muhsin Yazıcıoğlu Spor Salonu ve Gaziler Parkı Spor Salonunun yeniden yapılması
- Balıkolu Okul, Cami, Kapalı Otopark ve Pazar projesinin hayata geçirilmesi
- Çok Amaçlı Gençlik Merkezi Kompleksi inşa edilmesi
- Planlanan hizmetlerin yanı sıra, sosyal yardımlar ve sosyal belediyeçilik anlayışı gereği verilen tüm hizmetlerin katlanarak devam etmesi

BELEDİYE BAŞKANLARININ VE MECLİS ÜYELERİNİN GÖREVDEN ALINMASININ SİYASİ SONUÇLARI VE SEÇİM VE TEMSİL HAKKININ ZAYIFLAMASI

Türkiye’de yerel yönetimlerin en temel işlevlerinden biri, halkın doğrudan seçtiği belediye başkanları ve meclis üyeleri tarafından yönetilmesidir. Bu temsil, demokratik sistemin en önemli unsurlarından biri olarak kabul edilir. Ancak son yıllarda, bazı yerel yönetimlerde belediye başkanlarının ve meclis üyelerinin görevden alınması ve yerine kayyum atanması, seçim ve temsil hakkını ihlal eden ciddi sonuçlar doğurmuş ve Türkiye’deki demokratik işleyişin temel taşlarını sarsmıştır. Bu durum, özellikle kayyum atamaları gibi uygulamalarla somutlaşmış ve halkın seçme ve seçilme hakkını zayıflatmıştır.

Belediye Başkanlarının ve Meclis Üyelerinin Görevden Alınmasının Hukuki ve Siyasi Temelleri

Belediye başkanları ve meclis üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’na ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’na göre halk tarafından seçilen temsilcilerdir. Seçimle göreve gelen bu kişiler, yerel halkın ihtiyaçlarını en iyi şekilde temsil etmekle yükümlüdür. Ancak, çeşitli gerekçelerle bu temsilcilerin görevden alınması ve yerine kayyum atanması, yasal çerçeveler içinde bazı durumlarda mümkün olabilmektedir.

Görevden alma ve kayyum atama süreçlerinin en yaygın gerekçeleri arasında, yasal ihlaller, suç örgütleriyle bağlantılar, terörle mücadele gibi güvenlik meseleleri yer almaktadır. Ancak bu gerekçeler, iktidar tarafından siyasi nedenlerle kullanılmakta, belediyelere el koymanın kılıfı olmaktadır. Özellikle muhalefet partilerinin kazandığı belediyelerde kayyum atanması, yerel yönetimlerin siyasi bir araç haline gelmesine yol açmaktadır.

Seçim ve Temsil Hakkının Zayıflaması

Belediye başkanlarının ve meclis üyelerinin görevden alınması, halkın doğrudan seçme ve seçilme hakkına ciddi şekilde müdahale etmektedir. Bu durum, demokratik bir sistemde kabul edilemez bir durum olarak görülmektedir. Çünkü seçimler, bir halkın kendi geleceğini belirlemesindeki en temel araçtır. Seçilen belediye başkanları ve meclis üyeleri, halkın iradesini temsil eder ve yerel yönetimlerin sağlıklı işleyişini sağlar.

Seçim ve temsil hakkının zayıflaması, birkaç temel sorunu beraberinde getirir:

- **Halkın iradesinin yok sayılması:** Seçmenler, belediye başkanlarını ve meclis üyelerini kendi ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun olarak seçerler. Ancak, bu kişiler görevden alındığında, halkın iradesi devre dışı bırakılmakta ve yerine merkezi yönetimin atadığı kayyumlar gelmektedir. Bu durum, halkın kendi temsilcilerini seçme hakkını ihlal eder.
- **Demokratik denetimin ortadan kalkması:** Yerel yönetimler, halk tarafından seçilen organlar aracılığıyla denetlenir ve yönetilir. Kayyum atanması, bu denetim mekanizmasını ortadan kaldırır ve merkezi yönetim tarafından yapılan denetimle yerel halkın etkin de-

netimi arasındaki farkı yaratır. Bu da demokratik işleyişin bozulmasına ve halkın kendini ifade etme biçiminin zayıflamasına yol açar.

- **Siyasi çoğulculuğun ve farklılıkların silinmesi:** Belediye başkanları ve meclis üyeleri, yerel halkın siyasi çeşitliliğini yansıtan kişilerdir. Seçilen temsilciler, toplumun farklı kesimlerinin ihtiyaçlarını gözetenek kararlar alırlar. Ancak kayyum atamaları, bu çeşitliliği ortadan kaldırır ve yerel yönetimlerin yalnızca iktidarın politikalarını hayata geçirmesine yol açar. Bu durum, siyasi çoğulculuğu ve farklı görüşlerin temsili adına büyük bir tehdit oluşturur.

YEREL YÖNETİMLERİN ANAYASADAKİ YERİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda, yerel yönetimlerin özerkliği, doğrudan ve dolaylı olarak birkaç maddede yer almaktadır. Anayasadaki bu düzenlemeler, yerel yönetimlerin bağımsız olarak işleyebilmesini sağlamayı hedeflemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın maddeleri arasındaki kavram ve tanım ilişkisi yerel yönetimlerin durumunu açıkça ortaya koymaktadır.

Buna göre;

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, yerel yönetimlerin bağımsızlığını ve özerkliğini güvence altına alacak şekilde düzenlemeler getirmektedir. Anayasadaki 2, 5, 123 ve 127'nci maddeler, yerel yönetimlerin demokratik bir yapıya sahip olmalarını, kendi iç işleyişlerini bağımsız şekilde sürdürebilmelerini ve kamu hizmetlerini etkin bir biçimde yerine getirmelerini temin eden temel ilkeleri ortaya koymaktadır.

Anayasa Madde 2 - Cumhuriyetin Nitelikleri:

Anayasa'nın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerini belirler ve Cumhuriyetin "demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti" olduğuna vurgu yapar. Demokratik yapının gereği olarak, yerel yönetimlerin de halk iradesiyle şekillenmesi, yerinden yönetim ilkesine dayalı olarak bağımsız şekilde karar alabilmesi ve uygulama yapabilmesi esastır. Yerel yönetimlerin bağımsızlığı, halkın katılımını ve denetimini sağlayan demokratik bir yapının güçlenmesine katkı sağlar. Bu ilke, yerel yönetimlerin bağımsız bir şekilde çalışmasını ve halkla doğrudan ilişki kurmasını güvence altına alır.

Anayasa Madde 5 - Devletin Temel Amaç ve Görevleri:

Anayasanın 5. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel amaçları ve görevleri belirtilir. Devletin, "kişilerin ve toplumun huzur ve mutluluğunu sağlamak, sosyal adaleti gerçekleştirmek" görevleri yer almaktadır. Bu hedeflerin yerel düzeyde de sağlanması gerektiği açıkça ise açıkça ortadadır. Yerel yönetimler, devletin sosyal adalet hedeflerinin gerçekleştirilmesinde önemli bir rol oynar. Bunun için yerel yönetimlerin halkın ihtiyaçlarına uygun hizmetleri sunabilmeleri ve karar alabilmeleri gerekir. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin bağımsızlığı, sosyal adaletin her alanda sağlanabilmesi için kritik bir öneme sahiptir.

Anayasa Madde 123 - İdarenin Düzenlenmesi ve Merkezilik:

Anayasanın 123'üncü maddesi, ülkemizdeki idari yapıyı düzenler ve idarenin esas olarak merkezi bir yapıya dayandığını belirtirken, yerinden yönetime de güçlü bir vurgu yapmaktadır.

Yerel yönetimler, kendi bütçelerini oluşturur, hizmetlerini planlar ve halkın ihtiyaçlarına uygun politikalar geliştirir. Bu düzenleme, yerel yönetimlerin demokratik bir şekilde işlev görmesi ve yerinden yönetim ilkesine uygun hareket etmesi için gerekliliği sağlamaktadır.

Anayasa Madde 127 - Yerel Yönetimlerin Yapısı ve Görevleri:

Anayasanın 127. maddesi, yerel yönetimlerin bağımsızlıklarını güvence altına alırken, aynı zamanda onların görev ve yetkilerini de belirler. Madde, yerel yönetimlerin “kendi organlarını kurma, kendi bütçelerini belirleme, yerel düzeyde kamu hizmetlerini yerine getirme” gibi temel özerklik haklarına sahip olduğunu ifade eder. Bu çerçevede, yerel yönetimlerin işlevlerini yerine getirebilme ve yerel halkın talepleri doğrultusunda karar alabilme hakkı tanımlanır.

Maddeye göre; Merkezi idare, belediye üzerinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Ancak bu yetki, kayıtsız değildir. İdari vesayet yetkisinin kullanılabilmesi için; mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacı güdülmelidir. Aynı zamanda idari vesayet yetkisi, kanunda gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde kullanılabilir. Buna karşın Anayasa'nın 127'nci maddesinin 4'üncü fıkrasının son cümlesi, “görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir” hükmüne amirdir. Sözü edilen hüküm, herhangi bir süre kısıtına ve herhangi bir idari yargı organının kararına bağlı kalmaksızın, yalnızca açılan ve çoğu zaman hukuki nitelikleri sorunlu soruşturma süreçlerine dayanarak belediye başkanlarının, kesin hükme kadar olan uzun zaman dilimleri boyunca görevden uzaklaştırılmalarına neden olmaktadır.

ULUSLARARASI ELEŞTİRİLER

- **Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi:** Türkiye'nin, 2016 yılından itibaren özellikle Kürt nüfusunun yoğun yaşadığı illerdeki belediyelere kayyum ataması politikası, Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa Konseyi (AK) tarafından sıkça eleştirilmiştir. AB, kayyum atamalarının Türkiye'nin demokratik değerler ve hukukun üstünlüğü ilkelerine aykırı olduğunu vurgulamış ve bu durumun seçim hakkı ve temsil hakkı üzerinde olumsuz etkiler yarattığını belirtmiştir. Avrupa Konseyi ise kayyum atamalarını, yerel demokrasiyi zayıflatan bir uygulama olarak değerlendirmiştir.
- **Birleşmiş Milletler (BM):** Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesinin çeşitli açıklamaları ve raporları, kayyum uygulamalarının siyasi haklar ve demokratik katılım açısından ciddi

sorunlar doğurduğuna dikkat çekmiştir. BM, yerel yönetimlere kayyum atanmasının, halkın seçme ve seçilme hakkına ciddi şekilde zarar verdiğini ve yerel demokrasinin temelini zedelediğini vurgulamıştır.

- **Uluslararası İnsan Hakları Örgütleri:** İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) ve Uluslararası Af Örgütü gibi kuruluşlar, kayyumların atandığı belediyelerdeki hukuksuzlukları ve temsilin ortadan kaldırılmasını eleştirmiştir. Bu örgütler, kayyumların atandığı bölgelerde halkın politik temsili ve siyasi hakları konusunda ciddi kısıtlamalar yaşandığını dile getirmiştir.

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ VE TÜRKİYE’NİN DURUMU

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHM), Türkiye’nin taraf olduğu bir sözleşme olup, bireylerin haklarını güvence altına alır. Sözleşme, özellikle demokratik haklar, seçim hakkı ve temsil hakkı ile ilgili olarak önemli hükümler içermektedir. Türkiye’nin kayyum atamaları uygulamaları, AİHM tarafından garanti altına alınan bu hakların ihlali olarak görülmektedir.

AİHM’nin ilgili maddeleri, yerel yönetimlerin özerkliğini ve seçimlerin özgürlüğünü teminat altına almaktadır. Kayyum atamaları, bu maddeyle çelişir:

- **AİHM Madde 3 – Seçim Hakkı:** AİHM, herkesin serbest seçimler yapma ve siyasi temsil hakkına sahip olduğunu belirtir. Kayyum atamaları, halkın özgür iradesiyle seçtiği temsilcilerin yerini alır ve dolayısıyla bu hakka müdahale eder. Halkın seçme ve seçilme hakkı, kayyum atanmasıyla ciddi şekilde zedelenir.

Türkiye, AİHM’e taraf bir ülke olarak, kayyum uygulamalarının seçim özgürlüğünü ve temsil hakkını ihlal etmediğini kanıtlamak zorundadır. Ancak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin geçmiş kararları, yerel yönetimlerin özerkliğine ve seçimlerin adil bir şekilde yapılmasına dair güçlü vurgular yapmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ VE YEREL YÖNETİMLER

Avrupa Konseyi, üye ülkeler arasında yerel demokrasinin güçlendirilmesi için birçok ilke ve prensip geliştirmiştir. Bu prensiplerin başında, yerel yönetimlerin yasal sınırlar çerçevesinde bağımsızlığına saygı gösterilmesi ve halkın seçtiği temsilcilerin karar alma süreçlerine katılmasının sağlanması gelir. Kayyum atamaları, bu ilkelere aykırıdır ve Avrupa Konseyi tarafından eleştirilmiştir.

Avrupa Konseyi, Yerel Yönetimler Bağımsızlık Şartı (1985) ile yerel yönetimlerin yasal sınırlar içerisinde bağımsızlığı güvence altına almıştır. Şart, yerel yönetimlerin, yerel halk tarafından seçilen organları aracılığıyla kendi iç işleyişlerini düzenlemeleri gerektiğini belirtir.

Konsey, yerel yönetimlerin demokratik temsili konusunda da bir duruş sergiler. Yerel yönetimler, halkın karar alma süreçlerine katılmasını sağlamalı ve yerel halkın iradesine dayanmalıdır. Kayyum atamaları, seçilen temsilcilerin yerine atanan merkezi yönetim temsilcilerinin, halkın temsili konusunda ciddi bir sorun teşkil ettiğini ortaya koymaktadır. Bu da Avrupa Konseyi’nin yerel yönetimlerin özerkliğine dair hükümleriyle çelişmektedir.

SONUÇ

Cumhur İttifakı, ittifakın kurulduğu günden bu yana her kritik virajda demokrasiyi ve halk iradesini hedef almıştır. Özü itibariyle iktidar, sandıkta yenemediği muhalefeti, sandığa yaptığı darbeye yenmeye çalışmaktadır.

Kayyum atamaları, Türkiye'deki demokratik işleyişe büyük zararlar vermektedir. Halkın seçme ve seçilme hakkı, kayyum atamalarıyla ciddi şekilde ihlal edilmekte ve yerel demokrasinin temelleri yerle bir edilmektedir. Kayyumlar, halkın yerine karar alarak, halkın iradesini yok saymakta ve yerel yönetimleri merkezi hükümetin politikaları doğrultusunda şekillendirmektedir. Bu durum, seçimlerin ve temsilin anlamını ortadan kaldırmakta, demokratik katılımı kısıtlamakta ve toplumsal güveni zedelemektedir.

Demokrasinin sağlıklı işlemesi için halkın özgür iradesiyle seçilen temsilcilerin görevde olması esastır. Kayyum atamaları, bu temel ilkeleri ihlal etmekte ve Türkiye'deki demokratik değerlere tehdit oluşturmaktadır. Bu uygulamaların sona erdirilmesi, halkın seçim ve temsil hakkını yeniden güvence altına almak ve yerel demokrasiyi güçlendirmek için hayati önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- İktidar, sandıktan çıkan sonuca saygı göstermeli; sandıkta yenemediğini iktidar gücüyle ve hukuksuzca yenmeye çalışmaktan vazgeçmelidir.
- İktidarın siyasi mühendislik alanı olarak tanımladığı kayyum uygulamaları bir an önce son bulmalıdır.
- Parlamentoda temsil edilen 10 siyasal partinin ortak bir görüş doğrultusunda TBMM Başkanlığına sunduğu ve kayyum uygulamasının sona ermesini amaçlayan kanun teklifi bir an önce yasalaşmalıdır.
- 5393 Sayılı Belediye Kanununda yapılacak düzenlemeyle özü itibariyle anti demokratik olan kayyum uygulamasının önünü açan maddeler yürürlükten kaldırılmalıdır.
- Hakkında kesin hüküm bulunmayan ve yerlerine kayyum atanan belediye başkanları bir an önce görevine geri dönmeli; hakkında kesin hüküm bulunan ve yargı yolu tamamen tüketilmiş olması şartıyla hali hazırda görevinde bulunmayan belediye başkanlarının yerine belediye meclislerinde seçim yapılarak, belediye meclis üyeleri arasından yeni bir belediye başkanı seçilmelidir.
- Anayasanın 2, 5, 123 ve 127'nci maddelerine açıkça aykırı olan kayyum uygulamasından nemalanan iktidarla hiçbir şekilde yeni anayasa müzakeresi mümkün değildir.